

HAMKORLIK PEDAGOGIKASINING KOMSEPTUAL G‘OYALARI ASOSIDA YOSHLAR SOG‘LOM TURMUSH MADANIYATINI RIVOJLANTIRISH

Komilova Xurshida Toxirovna

Andijon davlat pedagogika instituti

“Boshlang‘ich ta‘lim” kafedrası, P.f.b.f.d professor.

Qaxramonova Rayyona

Pedagogika fakulteti Boshlang‘ich ta‘lim yo‘nalishi talabasi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20079039>

Annotatsiya. Ushbu maqolada hamkorlik pedagogikasining asosiy tamoyillari, uning ta‘lim jarayonidagi ahamiyati hamda ushbu yondashuv asosida yoshlar sog‘lom turmush madaniyatini shakllantirishning samarali yo‘llari tahlil qilingan. Maqolada ilmiy manbalar, tarixiy misollar, pedagogik qarashlar va mashhur allomalar fikrlariga tayangan holda sog‘lom turmush tarzi madaniyatini rivojlantirishning nazariy-amaliy asoslari ochib berilgan.

Kalit so‘zlar

Hamkorlik pedagogikasi, sog‘lom turmush madaniyati, yoshlar tarbiyasi, ta‘lim metodlari, jamoaviy faoliyat, motivatsiya, pedagogik texnologiya.

Аннотация

В данной статье анализируются основные принципы кооперативной педагогики, её значение в образовательном процессе и эффективные способы формирования культуры здорового образа жизни среди молодёжи на основе этого подхода. В статье раскрываются теоретические и практические основы развития культуры здорового образа жизни на основе научных источников, исторических примеров, педагогических взглядов и мнений известных учёных.

Ключевые слова

Кооперативная педагогика, культура здорового образа жизни, молодёжное образование, методы обучения, командная работа, мотивация, педагогические технологии.

Abstract

This article analyzes the basic principles of cooperative pedagogy, its importance in the educational process, and effective ways to form a healthy lifestyle culture among young people based on this approach. The article reveals the theoretical and practical foundations of developing a healthy lifestyle culture based on scientific sources, historical examples, pedagogical views, and the opinions of famous scholars.

Keywords

Cooperative pedagogy, healthy lifestyle culture, youth education, educational methods, teamwork, motivation, pedagogical technology.

Kirish

Zamonaviy ta‘lim tizimida yoshlarning nafaqat bilimli, balki sog‘lom, faol va madaniyatli shaxs bo‘lib kamol topishi muhim vazifa hisoblanadi. Bugungi kunda rivojlanayotgan jamiyat shiddati, axborot oqimining ortishi, turmush tarzidagi o‘zgarishlar yoshlar sog‘lom turmush madaniyatini shakllantirish jarayonini yanada murakkablashtirmoqda. Shu bois ta‘lim jarayonida hamkorlikka asoslangan pedagogik yondashuvlar katta ahamiyat kasb etmoqda.

“Yoshlarning sog‘lom va barkamol avlod bo‘lib voyaga yetishi – davlatimiz va jamiyatimizning eng ustuvor vazifasidir.”

Bu fikr yoshlar tarbiyasi jarayonida hamkorlik, jamoaviy o'rganish va sog'lom turmush madaniyatini rivojlantirish pedagogikaning asosiy yo'nalishlaridan biri ekanini ko'rsatadi.

Asosiy qism

Hamkorlik pedagogikasi — bu o'qituvchi va o'quvchi, shuningdek, o'quvchilar o'zaro hamkorligiga asoslangan ta'lim tamoyili bo'lib, o'rganish jarayonida ijobiy munosabat, faol muloqot, o'zaro yordam va jamoaviy mas'uliyatni kuchaytirishni maqsad qiladi. Mazkur yondashuv yoshlarning sog'lom turmush madaniyatini shakllantirishda muhim yo'nalishlardan biri sifatida qaraladi, chunki sog'lom hayot tarzi ko'proq jamoa, oila va maktab hamkorligi orqali rivojlanadi.

Hamkorlik pedagogikasining mazmuni va tamoyillari

Hamkorlik pedagogikasining asosiy tamoyillari quyidagilardan iborat:

- 1) o'zaro hurmat va ishonch tamoyili – o'qituvchi va o'quvchi o'zaro sherik sifatida ishtirok etadi;
- 2) faol muloqot va jamoaviy fikrlash – sog'lom turmush madaniyatini shakllantirish bo'yicha guruhli mashg'ulotlar, treninglar katta samara beradi;
- 3) mas'uliyatni bo'lishish – har bir o'quvchi umumiy maqsad uchun mas'ul bo'ladi;
- 4) motivatsiyani kuchaytirish – sog'lom turmush tarzi ko'nikmalarini o'quvchilarning shaxsiy qiziqishlari bilan bog'lash.

Pedagog olimlar Sh. Amonov, V. Karimova, J. Dewey (J. Dyui) va boshqa tadqiqotchilar hamkorlikka asoslangan ta'limning shaxsning ijtimoiy faolligini oshirishdagi ahamiyatini alohida ta'kidlaydi.

Sog'lom turmush madaniyatini shakllantirishning pedagogik asoslari

Sog'lom turmush madaniyati — bu jismoniy faollik, to'g'ri ovqatlanish, gigiyena, psixologik muvozanat va zararli odatlardan holi bo'lish kabi odatlarni o'z ichiga oladi.

Jismoniy faollikni oshirish

– Maktab va kollej dasturlarida jismoniy tarbiya mashg'ulotlarini innovatsion metodlarda o'tkazish (masalan, jamoaviy sport o'yinlari).

– J. Dyui ta'kidlaganidek:

“Faoliyat orqali o'rganilgan bilim eng mustahkam bo'ladi.”

Shu bois jismoniy mashg'ulotlar o'quvchilarni faollikka undaydi.

Psixologik salomatlikni mustahkamlash

– Hamkorlik muhitida o'quvchilar bir-birini qo'llab-quvvatlaydi.

– Abu Ali Ibn Sino “Tib qonunlari”da ruhiy holatning sog'lom hayotdagi o'rnini alohida ko'rsatib o'tgan:

“Ruhiiy osoyishtalik – jismoniy sog'liqning poydevoridir.”

Oilaviy, maktab va jamoatchilik hamkorligi

– Sog'lom turmush madaniyatini shakllantirishda ota-ona, o'qituvchi va mahalla hamkorligi muhim.

– Tarixda jadid pedagoglari (Munavvarqori, Abdulla Avloniy) ham tarbiyada jamoatchilik ishtiroki zarurligini ta'kidlagan. Avloniy shunday degan:

“Tarbiyatsiz xalq, tarbiyasiz millatning kelajagi yo'qdir.”

Hamkorlik pedagogikasi asosida sog'lom turmush madaniyatini rivojlantirish metodlari

1. Trening va seminarlar

Jamoaviy treninglar, sog‘lom ovqatlanish, gigiyena va sport bo‘yicha mahorat darslari yuqori samarali natija beradi.

2. Loyihaviy ishlar

O‘quvchilar sog‘lom hayotga doir kichik tadqiqotlar o‘tkazadi, jamoaviy loyihalar yaratadi. Bu ularni mas‘uliyatli qiladi.

O‘quvchi yetakchilar instituti

Sinflarda “Sog‘lom hayot yetakchisi” kabi ijtimoiy rollarni joriy etish yoshlarning faolligini oshiradi.

3. Maktab – mahalla – sport tashkilotlari hamkorligi

Yoshlarning bo‘sh vaqtini mazmunli tashkil etish zararli odatlardan himoya qiladi.

Tahlil va natijalar

1. Hamkorlik pedagogikasi sog‘lom turmush madaniyatini rivojlantirishning eng samarali usullaridan biridir, chunki unda ijtimoiy qo‘llab-quvvatlash kuchli.
2. Jismoniy, psixologik va ma‘naviy salomatlik bir-biriga bog‘liq, va ularni rivojlantirishda jamoaviy yondashuv muhim.
3. Tarixiy allomalar fikrlari, xususan Ibn Sino, Navoiy, Avloniyning qarashlari bugungi pedagogik yondashuvlar bilan uyg‘unlashadi.
4. Hamkorlik muhitida tarbiyalangan o‘quvchilar sog‘lom odatlarni oson qabul qiladi, chunki ular o‘z tengdoshlari bilan birgalikda o‘rganadi.

Xulosa

Hamkorlik pedagogikasi yoshlarni sog‘lom turmush madaniyatiga yo‘naltirishda muhim nazariy-amaliy platforma vazifasini bajaradi. Ushbu yondashuv o‘quvchi shaxsini faol, ongli, mas‘uliyatli va sog‘lom hayotga intiluvchi qilib tarbiyalaydi. Oila, maktab va jamoatchilikning birgalikdagi harakatlari sog‘lom avlodni shakllantirishga xizmat qiladi. Shuningdek, tarixiy va zamonaviy pedagogik qarashlar uyg‘unligi ta‘lim jarayonini yanada mazmunli va samarali qiladi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Avloniy A. “Turkiy Guliston yoxud axloq”. – Toshkent, 1992.
2. Ibn Sino A. “Tib qonunlari”. – Buxoro nashri, 2010.
3. Dewey J. “Democracy and Education”. – New York, 1916.
4. Karimova V. “Psixologiya”. – Toshkent, 2002.
5. Amonov Sh. “Pedagogika asoslari”. – Toshkent, 2018.
6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining yoshlar siyosati bo‘yicha nutqlari to‘plami. – Toshkent, 2021.